

AFDEELING III — Dienst der verpleegsters-bezoeksters werkzaam bij de raadplegingen voor zuigelingen.

ART. 70. — *De raadplegingen voor zuigelingen, toegelaten door het Nationaal Werk, richten een dienst voor huisbezoeken op. Die bezoeken worden gebracht door dames, die lid zijn van het comité der raadpleging of door bezoeksters.*

De Werken mogen slechts een bezoldigde bezoeker aanwerven met voorafgaande machtiging van de provinciale Commissie, welke deze machtiging eerst zal verleen, na overleg met het Nationaal Werk.

De raadplegingen voor zuigelingen zijn niet verplicht een verpleegster-bezoeker in dienst te stellen maar het N. W. K. meent dat het wel nuttig zou zijn indien allen op de samenwerking van die onmisbare helpsters konden rekenen. In voorkomend geval mogen zij eveneens haar samenwerking aan meerdere naburige raadplegingen verleen, ja zelfs aan andere organismen (1).

Wat de tucht betreft, behooren de verpleegsters onder het Werk, waaraan zij verbonden zijn.

Nochtans, indien het Comité van het Werk, in geval van overtreding der reglementen of erge nalatigheid en na verwittiging van het Dagelijksch Bestuur van den Hoogen Raad, tegen de bezoeker die in fout is, de tuchtmaatregelen niet neemt die het Dagelijksch Bestuur noodzakelijk acht, zullen door dit laatste van ambtswege maatregelen worden genomen.

De bezoeker heeft altijd recht een verweerschrift in te dienen; indien de voorgestelde maatregel de schorsing of de schrapping is, zal ze mogen vragen om gehoord te worden door een afgevaardigde van dit bestuur.

ART. 71. — *Na inwilliging van de provinciale Commissies kunnen twee of meer raadplegingen voor zuigelingen het eens worden om gezamenlijk een dienst voor huisbezoeken door bezoeksters op te richten.*

Mits hetzelfde voorbehoud mogen de raadplegingen voor zuigelingen ook overeenkomen met andere instellingen als de Commissiën van Openbaren Onderstand, de Bond ter bestrijding van de Tering, de dienst van het schooltoezicht, enz., teneinde van de diensten eener bezoeker gebruik te maken.

In dat geval wordt de last der wedde verdeeld onder de verschillende

instellingen die gebruik maken van haar diensten, naar verhouding van den tijd dien de verpleegster eraan besteedt.

Om elk misverstand te voorkomen moet de verdeling bepaald worden op 't oogenblik dat de overeenkomst gesloten wordt.

Gelijk wij hierboven zeiden, is het mogelijk dat de verpleegsters-bezoeksters met verschillende organismen samenwerken en dat is voornamelijk het geval voor haar die bij de mutualiteiten werkzaam zijn. Wel te verstaan bestaat er geen verbod van cumulatie wat de prestaties betreft die de verpleegsters aan verschillende diensten kunnen verleen, onder voorwaarde dat één of verschillende raadplegingen voor zuigelingen haar dienstdtijd niet heelemaal in beslag nemen en haar derhalve geen volledige wedde verzekeren (1); dit geval uitgezonderd, is cumulatie verboden.

Het N. W. K. moet er natuurlijk over waken dat de gevallen van toegelaten cumulatie niet te veel voorkomen en dat de verpleegsters den noodigen tijd, overeenkomend met het deel der wedde, dat haar door de raadplegingen wordt uitgekeerd, ook aan laatstgenoemden besteden.

De navolgende moeilijkheid deed zich voor naar aanleiding van het geval der verpleegsters werkzaam bij een mutualiteit: een mutualiteit heeft verschillende verpleegsters in haar dienst; ze heeft een raadpleging voor zuigelingen georganiseerd die feitelijk de volle activiteit eener verpleegster vereischt. Om nu te vermijden dat meer dan één verpleegster van de mutualiteit zich naar de woning van denzelfden aangeslotene begeve, nu eens voor den zuigeling, dan weer voor andere leden van het huisgezin, laat deze mutualiteit al haar verpleegsters op de raadpleging inschrijven, met gedeeltelijke tusschenkomst dezer laatste in de wedde van elke onder haar, daar de cumulatie van die verscheidene tusschenkomsten de volledige wedde eener verpleegster-bezoeker uitmaakt; het N. W. K. laat de toepassing van dat systeem toe onder voorwaarde, dat het verdeelen der wedde gelijkmatig geschiedde onder de verschillende verpleegsters en dat er voor de mutualiteit geen sprake van weze door die wijze van handelen, er toe te komen het N. W. K. een aandeel van de wedde op te dragen grooter dan de prestaties door de verpleegsters aan de zuigelingen bewezen (2).

ART. 72. — *De bezoeksters zijn aanwezig op de raadpleging voor zuigelingen, blijven in betrekking met de huisgeinnen waarvan de kinderen op de raadpleging zijn ingeschreven, bezoeken deze kinderen*

(1) P.V.H.R.W.K., 3 Januari 1920.

aan huis, waken over het naleven der voorschriften van den dokter, verstrekken aan de huismoeders raad van maatschappelijke hygiëne en vooral aan kinderhygiëne; zij dienen, met een woord, als tussenpersonen tusschen de huisgezinnen en de instellingen opgericht om ze bij te staan. Daarenboven zijn zij vooral belast met het toezicht der uitbestede kinderen, overeenkomstig artikelen 12 en 13 der wet van 5 September 1919.

Zie formulier B, model van het bezoekenboekje van de verpleegster-bezoekster.

Meermaals heeft het N. W. K. zich moeten bemoeien met de nadere omschrijving van de taak der verpleegster-bezoekster. Zij moet haar werk verrichten in overleg met den dokter; zij moet de tussenpersoon zijn tusschen den arts en de bevolking waarover de raadpleging toezicht houdt. Deze rol werd op het congres van Gent, in 1926, bepaald (1).

Zoo de verpleegster een belangrijke rol moet vervullen, dan dient zij evenwel ervoor te zorgen, dat zij die rol niet overschrijdt en geen inbreuk maakt op die van den geneesheer (2).

Het N. W. K. heeft den verpleegsters-bezoeksters voorschriften gegeven om haar te doen begrijpen in welken geest zij de families moeten bezoeken :

« De moeders hebben het volstrekte recht om de raadpleging » naar keuze bij te wonen; het is van belang dat dit recht stipt in » acht wordt genomen en iedere rechtstreeksche of onrechtstreeksche » handeling, strekkende tot schending ervan, moet onvoorwaardelijk verboden worden.

» Het is aldus dat, wanneer een verpleegster, bij het verloop harer » propagandabezoeken vaststelt dat een moeder reeds op een raadpleging ingeschreven is, zij de verplichting heeft zich terug te » trekken; het is haar formeel verboden de moeder, zelfs niet rechtstreeks, uit te noodigen om van raadpleging te veranderen.

» De sociale dienst van het N. W. K. draagt zijn onderzoeken de » verpleegster op, die aan de raadpleging verbonden is waarbij het » gezin is aangesloten (z. hoofdst. VI, Afd. I). De opstelling der » smeekschriften laat in sommige gevallen niet toe dit Werk nauwkeurig aan te duiden. De sociale dienst doet hieromtrent de » noodige navraag, maar hij kan niet altoos volkomen ingelicht » zijn. Wanneer dus een verpleegster, met onderzoek belast, vaststelt dat de moeder op een andere raadpleging ingeschreven is

(1) Maandschrift van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, 1927, blz. 259.
(2) P.V.B., 13 Augustus 1927.

» dan die waaraan deze verpleegster verbonden is, dan is het haar » plicht van het onderzoek af te zien en de verpleegster van het » Werk, waarbij de familie aangesloten is, te verzoeken het onmiddellijk in te stellen. Het overhandigen der documenten aan de » verpleegster, die normaal met het onderzoek belast diende te » zijn, zal rechtstreeks en onverwijld geschieden zonder de stukken » aan het hoofdbestuur terug te sturen; dit zal echter aanstonds » verwittigd worden door de verpleegster die ervan heeft afgezien. » In één woord, het is van belang dat de persoon, met het onderzoek » belast, geen vertraging in het volbrengen daarvan kan veroorzaken.

» In denzelfden gedachtengang verwittigt de verpleegster, die » gewaar wordt dat een familie op twee raadplegingen ingeschreven » is, aanstonds het N. W. K. dat advies geeft over de te nemen » maatregelen.

» Het N. W. K. hecht er het grootste gewicht aan dat boven- » genoemde regelen stipt in acht genomen worden. Het heeft » besloten strenge maatregelen te nemen ten opzichte van de verpleegsters die ze zullen overtreden » (1).

De Werken werden verzocht onderhavig rondschriften aan de verpleegsters bekend te maken.

Tijdens het onderzoek van sommige toepasselijke gevallen werd er vooral op gewezen dat de verpleegster-bezoekster het verwekken van naijver onder de raadplegingen voor zuigelingen moet vermijden (2).

Men heeft zich afgevraagd of de verpleegster moet doorgaan met haar bezoeken wanneer de moeder niet met haar kleintje naar de raadpleging gaat; er werd besloten dat ze eenigen tijd met die bezoeken moet doorgaan om de achterblijvende moeders over te halen weer regelmatig naar de raadpleging voor zuigelingen te komen (3). Blijft de moeder echter weigeren, dan moet de verpleegster haar bezoeken staken.

De bezoekers zijn verplicht zich te onderwerpen aan elken maatregel van algemeen belang of van toezicht, getroffen door het Nationaal Werk.

De comités der raadplegingen voor zuigelingen moeten het werk van hun verpleegsters controleeren (4). Daarom moet iedere verpleegster, op het einde van het kwartaal een verslag opmaken

(1) Omzendbrief aan de R.Z. n° 95.
(2) P.V.B., 27 Juni 1938.
(3) P.V.B., 13 Augustus 1927.
(4) P.V.B., 13 Augustus 1927.

waarin ze haar activiteit van de laatste drie maanden verantwoordt; dit document vermeldt het getal der ingeschreven kinderen, volgens leeftijd ingedeeld, het getal der afgelegde bezoeken en der opgemaakte verslagen, welken aard van samenwerking door de verpleegsters aan de raadpleging voor zuigelingen verleend werd, enz. Die verslagen worden medeondertekend door den geneesheer en door de voorzitter van het Werk, die elk hun advies geven over de prestaties van de verpleegster (z. art. 78) (1).

ART. 73. — Om als bezoeksters aangesteld te kunnen worden bij de Werken voor Kinderwelzijn moeten de candidaten tenminste twintig jaar oud zijn en in 't bezit :

a) 't zij van het diploma afgeleverd door de bijzondere examencommissie, ingesteld door den Hoogen Raad der Werken voor Kinderwelzijn, vóór 3 September 1921 (2);

b) 't zij van het diploma van verpleegster-bezoekster, behaald overeenkomstig de maatregelen getroffen door koninklijk besluit van 3 September 1921, die de examens voor verpleegsters-bezoeksters herzien.

Elke verpleegster-bezoekster, die niet haar vollen tijd aan de raadpleging voor zuigelingen wijdt, moet in haar driemaandelijksch verslag de andere functies vermelden die zij eventueel waarneemt, bijvoorbeeld, samenwerking tezelfdertijd aan den Nationalen Bond tegen de Tering, aan mutualiteiten, aan het schooltoezicht, huisverplegingen, enz. Het bedrag der extra-vergoedingen, die zij uit dien hoofde zou ontvangen, moet in het driemaandelijksch verslag vermeld worden, alsook de voordeelen in natura, die zij zou genieten (bv. huisvesting).

c) 't zij van het diploma van vroedvrouw-bezoekster, behaald overeenkomstig de maatregelen getroffen door koninklijk besluit van 6 September 1924 (3).

Het examenprogramma der verpleegsters-bezoeksters werd door het Geneeskundig Bestuur lang bestudeerd en het Bestuur der Volksgezondheid heeft die studie benut om een officieel programma uit te werken (4). Laat ons hieraan toevoegen dat het Geneeskundig Bestuur den wensch heeft uitgesproken dezelfde procedure te zien

(1) P.V.B., 27 Juli 1936. Zie formulier E, model van dat verslag.

(2) Vóór de bekrachtiging van het diploma van verpleegster-bezoekster door het koninklijk besluit van 3 September 1921, werd door het N. W. K. een voorloopig programma opgesteld en, na examen, een bewijs van bekwaamheid uitgereikt.

(3) Belgisch Staatsblad van 21 September 1921 en 12 September 1924.

(4) P.V.G.B., 17 September 1921.

invoeren voor de benoeming der verpleegsters als die welke werd aangenomen voor de aanstelling der geneesheeren (zie art. 57) (1).

Wanneer een Werk in de onmogelijkheid verkeert de samenwerking eener verpleegster-bezoekster of vroedvrouw-bezoekster te bekomen, mag het aan het Nationaal Werk de toelating vragen om een verpleegster te benoemen die het gewoon Staatsdiploma bezit of dat van maatschappelijke assistente. Deze moeten in elk geval kunnen bewijzen dat ze een stage hebben gedaan, waarover het Nationaal Werk zich het waardeeringsrecht voorbehoudt.

Een maatschappelijke assistente kan dus tot de functies van bezoeker toegelaten worden, doch slechts onder de navolgende voorwaarden : dat ze de leergangen van een afdeling « kinderen » eener School van Maatschappelijk Werk gevolgd heeft; dat ze de noodige stage heeft gedaan en dat door geen enkele verpleegster-bezoekster gedongen werd naar de vacante plaats (2). In principe kan het toelaten eener maatschappelijke assistente slechts in zeer uitgebreide Werken in overweging worden genomen en indien deze de samenwerking van verpleegsters-bezoeksters reeds bezitten.

De vroedvrouw kan als bezoeker worden toegelaten, onder voorwaarde dat ze in 't bezit zij van het speciaal diploma van vroedvrouw-bezoekster (3).

De candidaten moeten in bezit zijn van een bewijs van goede gezondheid en lichamelijke geschiktheid, afgeleverd door een geneesheer, die aangewezen werd door het Geneeskundig Bestuur van den Hoogen Raad der Werken voor Kinderwelzijn.

Men merke dat de technische kennis waarvan het bezit van het diploma getuigt, en de lichamelijke geschiktheid, op zichzelf niet voldoende zijn voor het aanwerven van een verpleegster-bezoekster; ze moet, bovendien, het bewijs geven van groote zedelijke hoedanigheden (4). De stages zijn absoluut verplicht; bij gelegenheid van een benoeming moet men beslist nagaan of ze ook volbracht werden.

Het N. W. K. is tusschenbeide gekomen bij de geëigende instellingen opdat de verpleegsters er de voorgeschreven stages kunnen doen (5).

(1) P.V.G.B., 28 October 1939.

(2) P.V.B., 14 December 1936.

(3) P.V.H.R.W.K., 6 November 1920.

(4) P.V.H.R.W.K., 30 December 1919.

(5) P.V.B., 28 November 1921.

Volgens uitspraak van het Bureau moeten de verpleegsters-bezoeksters van Belgische nationaliteit zijn. Een principieele beslissing van het Departement van Arbeid en van Sociale Voorzorg toepassende, heeft het geoordeeld dat de machtiging voor het benoemen van een buitenlandsche verpleegster slechts dan mag worden gegeven wanneer men, onder de Belgische kandidaten, onmogelijk iemand vinden kan die de hoedanigheden bezit, vereischt om de vacante plaats met voldoening waar te nemen (1).

ART. 74. — *De bediening van bezoeker is onvereenigbaar met het beoefenen van 't vroedvrouwenambt. Niettemin zal, in de landelijke gemeenten, het bestuur van den Hoogen Raad bij uitzondering deze onvereenigbaarheid kunnen opheffen.*

ART. 75 en 76. — *Ingetrokken.*

ART. 77. — *Bij het bepalen van het subsidiebedrag aan een raadpleging toegekend, wordt rekening gehouden met de wedde aan een bezoeker betaald. Nochtans, opdat deze wedde bij het berekenen der toelagen toegekend aan de raadplegingen voor zuigelingen in aanmerking kunne komen, moet de bezoeker aangeworven zijn volgens de voorschriften der vorige paragraaf.*

De wedden betaald aan bezoekers, benoemd zonder voorafgaande machtiging, worden niet gesubsidieerd.

De bezoekers moeten zich onderwerpen aan al de toezichtsmaatregelen voorgeschreven door het Nationaal Werk.

Sinds den 1sten Januari 1938, wordt het navolgend salarisbarema vastgesteld door het Departement van Volksgezondheid, toegepast. Daar die wedden de schommelingen van den Index ondergaan worden zij tegen 110 % uitgekeerd wanneer ze minder bedragen dan 12.000 frank en tegen 105 % wanneer ze meer bedragen (2) :

1 ^e jaar	fr. 12.600
2 ^e »	13.000
3 ^e »	13.400
4 ^e »	13.850
5 ^e »	14.300
6 ^e »	14.750
7 ^e »	15.200

(1) P.V.B., 10 Januari 1938.

(2) Met ingang van 1 Januari 1941 tot 30 April, werd een verhooging van 10 % toegekend op de wedden die minder bedroegen dan 14.000 frank.

Met ingang van 1 Mei 1941 werd een nieuwe verhooging van 10 % toegekend onder de voorwaarden en volgens het barema herhaald op den omzendbrief n° 180 van het N. W. K.

9 ^e jaar	fr. 16.000
11 ^e »	17.000
13 ^e »	18.000
16 ^e »	19.500
19 ^e »	21.000
22 ^e »	22.500

Sommige verplaatsingskosten zijn onvermijdelijk; ze mogen door de raadplegingen, zonder voorafgaande toestemming van het N. W. K. in rekening worden gebracht (1).

ART. 77a. — *Aan de Werken kan worden toegelaten de verplaatsingskosten in rekening te brengen, voor de bezoekers die tamelijk ver wonen van den zetel van het Werk, wanneer er vastgesteld wordt :*

a) *dat de samenwerking van 'n bezoeker absoluut noodig is voor den goeden gang van het Werk ;*

b) *dat er geen bezoeker ter plaatse zelf kan worden aangeworven.*

Ieder geval wordt aan de goedkeuring van de provinciale Commissie onderworpen, die zich ervan overtuigt dat de bezoeker, tengevolge van den afstand, niet belet zal zijn zeven uur per dag aan het Werk te besteden.

De toelatingen, aldus verleend, zijn dit altoos onder een onbestendigen titel en de verpleegster kan aangemaand worden ter plaatse zelf te moeten gaan wonen indien zulks noodig blijkt voor den goeden gang van het Werk.

ART. 77b. — *De bezoekers zijn geroepen zekere zorgen te geven, volgens inlichtingen haar verschaft door den geneesheer. Men mag haar dus toestaan zich een tasch aan te schaffen en de voorwerpen waarvan ze moet worden voorzien; deze zullen worden bepaald door den geneesheer van de raadpleging, met de voorafgaande toelating van de provinciale Commissie.*

Het Bureau heeft aangedrongen op de noodzakelijkheid door den geneesheer te laten beslissen welke voorwerpen zich in de verpleegsterstasch moeten bevinden (2).

ART. 77c. — *De jaarlijksche verloftijd van de bezoekers is vastgesteld op vijftien werkdagen. Mits de voorafgaande toelating van haar comité en het Nationaal Werk, kunnen de bezoekers de toestemming krijgen om studiedagen bij te wonen; de bijkomende verloftijd die haar daarvoor zal worden vergund, mag geen drie dagen per jaar overschrijden.*

(1) P.V.H.R.W.K., 30 December 1919.

(2) P.V.B., 16 Juni 1933.

de verloftijd van drie dagen voor studiedagen, moet worden besteed aan dagen door het N. W. K. georganiseerd, gepatrooneerd of tenminste toegelaten.

Om te vermijden dat de tijdelijke afwezigheid van de bezoeker nadeel berokkent aan den goeden gang van de Werken en de gezondheid der kinderen, worden de comité's der raadplegingen verzocht rekening te houden met de volgende bepalingen :

1° *De jaarlijksche verlofdatum van de bezoeker zal worden bepaald buiten de maanden waarin vooral maag-darmonsteking en long-aandoeningen voorkomen. April en begin Juni zijn aan te bevelen.*

2° *In de gemeenten die een schooldienst bezitten, zal de afgevaardigde van het gemeentebestuur, die deel maakt van het plaatselijk comité voor kindermwz, zich kunnen verstaan met het College of met den Schepen van Openbaar Onderwijs, opdat de schoolverpleegster den dienst van de raadpleging voor zuigelingen gedurende den jaarlijkschen verloftijd der bezoeker zou verzekeren. Naar aanleiding van een dergelijke overeenkomst, zou het comité, in overeenstemming met de aangestelden van beide organismen, den verloftijd der bezoeker aldus bepalen, dat beide diensten zouden kunnen worden verzekerd : ofwel gedurende de schoolvacantie van Paschen, ofwel gedurende de groote zomervacantie.*

De plaatselijke Werken zijn verplicht de provinciale Commissie telkens te verwittigen, wanneer zij aan hun bezoekers het jaarlijksch verlof toestaan. De verlofduur moet uitdrukkelijk aangegeven worden.

ART. 77d. — *De uniform moet door de verpleegster-bezoeker worden gedragen gedurende de raadplegingen en de huisbezoeken. Het keurig voorkomen der verpleegsters verhoogt haar prestige. Kleed en voorschot zijn van waschbare stof.*

Alleen de verpleegsters, aan de Werken voor Kinderwz verbonden, hebben recht het eigen kenteeken (geëmailleerde medaillon-speld) te dragen. Dit kenteeken kan men kosteloos bekomen. De aanvraag moet het juiste adres van de bezoeker opgeven, de datum harer diploma's moet op de aanvraag worden vermeld.

ART. 77e. — *De bezoekers zijn gehouden zich in een mutualiteit te laten inschrijven, die haar tenminste waarborgt :*

a) *een vergoeding van 8 frank per dag gedurende den duur van de ziekte (vanaf het einde der dertig eerste dagen der ziekte) of tot zestig jaar ;*

b) *in geval van tering, het kosteloos verblijf in een sanatorium*

gedurende het verblijf.

In geval van ziekte wordt den verpleegsters maar alleen gedurende de eerste maand de jaarwedde door het N. W. K. uitbetaald. Het komt, tot een beloop van 4 frank per maand en per aangeslotene, tusschenbeide in de kosten der aansluiting bij een mutualiteit naar haar eigen keuze. Die uitgave mag op de subsidie-aanvraag in rekening gebracht worden, onder de rubriek « algemeene onkosten ».

De bezoekers hebben er dus alle belang bij zich bij een mutualiteit aan te sluiten.

De burgerlijke verantwoordelijkheid van het N. W. K. wordt door verzekering gedekt voor de ongevallen den bezoekers overkomen. Het voordeel dezer verzekering echter komt haar maar alleen toe in zoover zij zich *in bevolen dienst bevinden* op het oogenblik van het ongeval en dat de burgerlijke verantwoordelijkheid van het N. W. K. erbij betrokken is.

Om de rechten van het N. W. K. en van de bezoeker te vrijwaren, moet het slachtoffer van een ongeval het N. W. K. binnen de vier en twintig uur daarvan kennis geven.

ART. 78. — *Het Nationaal Werk voor Kinderwz oefent toezicht uit over den dienst der huisbezoeken, door de raadplegingen voor zuigelingen opgericht. Het neemt desvoorkomend sancties tegenover de bezoekers onder de voorwaarden van artikel 70.*

De Inspectiedienst van het N.W.K. zelf oefent toezicht uit over het werk der bezoekers (1). Wel te verstaan zijn de comité's daarom niet vrijgesteld van contrôle over de prestaties van hun verpleegsters.

(1) P.V.B., 27 Juli 1936.